

WIADOMOŚCI BANKOWE

W sprawie zapisów na akcje Banku Polskiego.

Jednym z ważnych środków agitacyjnych dla poparcia sprawy Banku Polskiego jest ogłaszanie nazwisk subskrybentów. Dlatego też Komitet Organizacyjny podaje za pośrednictwem Polskiej Agencji Telegraficznej do wiadomości publicznej nazwiska akcjonariuszów, którzy zapisali co najmniej 25 akcji. Niezależnie od tego jednakże jest koniecznem, aby poszczególne Oddziały podawały do wiadomości (do użytku redakcyjnego) w prasie lokalnej nazwiska subskrybentów nawet takich, którzy subskrybowali mniejszą ilość akcji.

Wpłaty na akcje Banku Polskiego obligacjami państwowych pożyczek amerykańskich.

W prasie został ogłoszony następujący komunikat:

„Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa, pragnąc ułatwić posiadaczom obligacji państwowych pożyczek Stanów Zjednoczonych zapisy na akcje Banku Polskiego, przyjmuje jako pokrycie subskrypcji obligacje następujących pożyczek:

United States First	Liberty Loan	$3\frac{1}{2}\frac{0}{20}$	1947
„ „ „	„ „	$4\frac{1}{4}\frac{0}{40}$	1947
„ „ Second	„ „	$4\frac{0}{0}$	1942
„ „ „	„ „	$4\frac{1}{4}\frac{0}{40}$	1942
„ „ Third	„ „	$4\frac{1}{4}\frac{0}{40}$	1928
„ „ Fourth	„ „	$4\frac{1}{4}\frac{0}{40}$	1938

\$ 100— w obligacji jednej z wymienionych pożyczek wraz z bieżącym kuponem będzie zaliczane jako równowartość pięciu akcji Banku Polskiego, t. j. za \$ 96.50”.

Subskrypcję obligacjami wymienionych wyżej pożyczek Oddziały przeprowadzają w następujący sposób: w przychodzie dziennika kasowego na rachunku „Wpłaty na akcje Banku Polskiego” i w rozchodzie na rachunku „Sumy Przechodnie względem Wydziału Dewizowego” należy wpisać jedną i tę samą kwotę markową, stanowiącą równowartość takiej ilości dolarów, jaka jest konieczna dla subskrypcji odpowiedniej ilości akcji. Np. \$ 500— w obligacjach przyjmuje się za \$ 482.50, których równowartość po kursie dziennym umieszcza się na wymienionych wyżej rachunkach. Obligacje Oddziały przesyłają nie do korespondenta, lecz do Wydziału Dewizowego Oddziału Głównego.

Ułatwienia przy rozliczaniu się z bankami prowincjonalnemi z tytułu zapisów na akcje Banku Polskiego.

Zasady rozliczenia między Polską Krajową Kasą Pożyczkową a bankami, pośredniczącymi przy zapisach na akcje Banku Polskiego, przewidują, iż bank pośredniczący, przyjmując tytułem wpłaty rozmaite waluty i dewizy, winien sam przeprowadzić konieczne operacje arbitrażowe, a z P. K. K. P. rozliczyć się wyłącznie w dolarach Stanów Zjednoczonych.

Zasada ta w stosunku do wielkich banków musi być nadal utrzymana. W stosunku do banków prowincjonalnych, w szczególności zaś do drobnych instytucyj kredytowych, jak np. spółdzielni, które nie

mają technicznej możliwości przeprowadzenia arbitrażu, można poczynić pewne ułatwienia. Instytucje tego rodzaju, przyjmując przy wpłatach na akcje Banku Polskiego inne waluty poza dolarami, mogą waluty te dostarczać do Oddziałów P. K. K. P. pod tym jednakże warunkiem, że dostawa odbędzie się **nie później jak następnego dnia po ich przyjęciu**. Oddziały zapisy tego rodzaju mogą przeto w tych wypadkach przyjmować zupełnie tak samo jak zapisy, przyjmowane bezpośrednio od klientów, subskrybującej akcje w Oddziale P. K. K. P.

Kontrola zabezpieczenia udzielonych kredytów na zastaw towarów i na rachunku otwartego kredytu.

W związku z postanowieniami Okólnika Nr. 31 z dnia 15 lutego 1924 r. w sprawie **energicznej** likwidacji kredytów finansowych na rachunku otwartym, oraz pożyczek, udzielonych na zastaw towarów, przypomina się Oddziałom ściśle przestrzeganie przepisów, zawartych w Instrukcji Służbowej część I., dotyczących przechowywania, kontroli i zabezpieczenia zastawu aż do chwili ostatecznego zlikwidowania pożyczek, do czego należy dążyć usilnie.

Dyrektorzy Oddziałów winni sprawdzić, czy:

- a) weksle depozytowe, wymagane w pewnych wypadkach, jako dalsze zabezpieczenie lombardu, odpowiadają pod względem formalnym i prawnym przepisom ustawowym;
- b) towar jest należycie ubezpieczony od ognia, oraz czy cesja na rzecz P. K. K. P. jest pod względem prawnym w porządku i czy termin polisy jest przynajmniej o 2 tygodnie dłuższy od terminu pożyczki;
- c) deklaracja odpowiada wymogom § 3 (str. 37) wyżej wzmiankowanej instrukcji;
- d) istnieje należyta kontrola nad zastawem, oraz czy dokonywane są miesięczne, względnie terminowe oględziny towaru;
- e) dłużnicy, którym za zgodą Ministra Skarbu pozostawiono zastaw pod ich opieką i odpowiedzialnością, nadsyłają regularnie i prawidłowo co 14 dni wykazy remanentu.

Oszczędne używanie przyborów biurowych.

Z skutecznianych zestawień porównawczych okazuje się, że niektóre Oddziały żądają przy zamawianiu w Dziale Gospodarczym Wydziału III Administracyjnego Naczelnej Dyrekcji przyborów piśmiennych w nadmiernych ilościach, niestojących w odpowiednim stosunku do personelu Oddziału. Świadczy to o braku należytej kontroli zamówień, oraz o bezkrytycznej ich wysyłce bez względu na to, czy szczegóły w nich zawarte odpowiadają rzeczywistej potrzebie.

Ponieważ ceny wszelkich przyborów biurowych i artykułów piśmiennych wogóle wzrosły w sposób nadmierny, a wydatki na ten cel wykazują bardzo poważne kwoty, obciążające koszty handlowe Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, zwraca się uwagę Oddziałów na konieczny i bezwzględny obowiązek zaprowadzenia daleko idącej oszczędności i dokładnego kontrolowania zamówień przyborów biurowych, przy czem zauważa się, że zamawiać należy ściśle tylko takie ilości poszczególnych artykułów, jakie są dla Oddziału nieodzownie potrzebne.

Zwolnienie czeków wystawionych przez Polski Bank Krajowy od opłaty stemplowej.

Wskutek nadsyłania przez niektóre Oddziały do Centralnej Księgowości ostemplowanych czeków żyrowych, wystawionych przez **Polski Bank Krajowy**, wyjaśnia się, że ustawa o opłatach stemplowych od weksli zwalnia weksle, przekazy i чеки, wystawione przez „Państwo”, od opłat stemplowych. Wobec tak ogólnego określenia należy uważać wszystkie instytucje państwowe, **bez względu na ich charakter**, za zwolnione od rzeczonych opłat stemplowych, co według zasiągniętych informacji zgodne jest z dotychczasową praktyką właściwych władz skarbowych. Ponieważ zaś **Polski Bank Krajowy** — zgodnie ze swym statutem — jest niewątpliwie instytucją państwową o odrębnej osobowości prawnej, **przeto i ten bank korzysta z przywileju zwolnienia własnych czeków od opłaty stemplowej.**

Z E S T A W I E N I E

udzielonych pożyczek towarowych w 1923 roku w poszczególnych miesiącach według gałęzi przemysłu
(w milionach marek).

Miesiące	P r z e m y s ł														Ogółem
	włókienniczy	hutniczy górniczy	metalurgiczny	chemiczny	garbarski	rolniczy spożyw.	tytoniowy	papierniczy	drzewny	naftowy	spirytusowy	mineralny	różny	cukrowniczy	
w Styczniu 1923 r.	1.025	375	1.740	576	30	495	—	80	—	—	—	5	20	2.000	6.346
„ Lutym „	250	450	3.221	1.800	5	45	—	40	35	—	448	6	101	—	6.401
„ Marcu „	3.158	1.996	4.073	4.324	10	30	4	609	—	611	5.369	—	528	817	21.529
„ Kwietniu „	11.548	891	9.179	8.589	—	187	—	103	1	—	12.187	1	66	—	42.752
„ Maju „	3.074	26	6.003	2.366	160	2	—	668	—	7	9.399	25	103	—	21.833
„ Czerwcu „	11.466	4.067	19.961	942	861	65	—	30	45	18	4.143	204	178	—	41.980
„ Lipcu „	3.503	21.937	2.535	446	250	108	—	—	—	688	510	25	303	—	30.305
„ Sierpniu „	—	12.802	14.174	42.912	40	—	—	582	12	—	6.402	285	30	—	77.239
„ Wrześniu „	2.500	34.468	37.306	21.823	2.883	65	—	79	113	—	46.319	6	35	—	145.597
„ Październiku „	38.772	8.449	108.437	54.803	386	194	—	—	—	—	87.915	80	1.897	—	300.933
„ Listopadzie „	473.999	195.300	370.988	173.422	8.718	1.636	—	—	684	—	443.385	14	3.206	—	1,671.352
„ Grudniu „	1,629.147	188.384	3,298.251	335.415	79.855	288.739	—	34.394	3.886	—	1,040.062	11	32.262	—	6,930.406
Razem . . .	2,178.442	469.145	3,875.868	647.418	93.198	291.566	4	36.585	4.776	1.324	1,656.139	662	38.729	2.817	*) 9,296.673

*) Uwaga: W tem pożyczek złotych: w złot. polsk. 16,457.925²⁴ } równowartości Mp 8,299.692 milj.
w frank złot. 5,280.386⁷⁶ }

Przyjmowanie wpłat na rachunki walutowe od towarzystw ubezpieczeniowych.

Szereg towarzystw ubezpieczeniowych posiada w Oddziale Głównym rachunki walutowe, na które klienci tych towarzystw dokonują wpłat premij asekuracyjnych.

Wobec tego, że Oddziały często odmawiają przyjmowania wpłat na rachunki walutowe wymienionych towarzystw wyjaśnia się, że można przyjmować **wszystkie bez wyjątku** zgłoszone wpłaty w walutach efektywnych na rachunki walutowe bez względu na to, czy dany rachunek jest już otwarty lub nie. O przyjętych wpłatach na rachunki walutowe należy, jak zwykle, zawiadamiać Wydział Dewizowy Oddziału Głównego i Centralną Księgowość na formularzu Nr. 375 C., t. j. w myśl Okólnika Nr. 132 z dnia 30 października 1922 r.

Nieprawidłowe księgowanie wpływów na Skarb Narodowy.

Centralna Księgowość ujawniła, że szereg Oddziałów księguje błędnie wpływy na Skarb Narodowy w walutach obcych, jakoteż w monetach złotych i srebrnych, t. j. nie wypełnia prawidłowo załączników (form. Nr. 156 C., względnie form. Nr. 138 C.), a w następstwie wpisuje niewłaściwie kwoty do dziennika kasowego.

Ze względu na aktualną obecnie sprawę intensywnej działalności komitetu zbiórki na Skarb Narodowy, oraz w związku z tem pozostających częstych wpłat w Oddziałach na rzecz Skarbu Narodowego przypomina się Oddziałom odnośne postanowienie Zarządzenia Centralnej Księgowości Nr. 134 z dnia 12 grudnia 1921 r. strona 3, 4 i 5, gdzie szczegółowo podano sposób przeprowadzania zwyczajnego skupu walut i kruszcu, tudzież ofiar na Skarb Narodowy.

Błędne księgowanie sprzedaży bonów podatkowych i obliczanej od nich prowizji.

Mimo wyraźnie podanych w Okólnikach Nr. 11 z dnia 19 stycznia 1924 r. i Nr. 44 z dnia 25 lutego 1924 r. zasad księgowania wpływów za sprzedane bony podatkowe, oraz prowizji, przypadającej Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej i bankom, zdarzają się częste wypadki niewłaściwego księgowania powyższych pozycji w dzienniku kasowym.

Wyjaśnia się zatem, że na rachunku „Bony podatkowe” w przychodzie księguje się zasadniczo **sumę netto** równowartości sprzedanych bonów podatkowych po potrąceniu całkowitej $\frac{1}{2}\%$ prowizji należnej Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej jakoteż bankom. Ponieważ banki wpłacają należność za nabyte bony podatkowe netto, t. j. już po potrąceniu zbonifikowanej prowizji, P. K. K. P. natomiast pobiera od innych klientów pełną równowartość sprzedanych bonów podatkowych, w której znajduje się przypadająca jej prowizja, wobec tego należy na rachunku prowizji w przychodzie dziennika kasowego zaksięgować **tylko prowizję należną Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej**. Odnośną kwotę prowizji do księgowania uzyskuje się w ten sposób, że od **ogólnej** równowartości sprzedanych bonów podatkowych oblicza się $\frac{1}{2}\%$ prowizji, następnie odejmuje się od tego wyniku prowizję zbonifikowaną bankom a różnica dopiero stanowi prowizję, przypadającą Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej. Prowizja ta zatem może być księgowana jedynie i wyłącznie w przychodzie dziennika kasowego na rachunku „Prowizja”, nigdy zaś w rozchodzie.

Np. Oddział sprzedaje klientom prywatnym z 100, oraz bankom z 200 bonów podatkowych po kursie Mp 1,800.000.

z 100 po Mp 1,800.000 = Mp 180,000.000

z 200 „ „ 1,800.000 = „ 360,000.000

Razem . . . Mp 540,000.000

— $\frac{1}{2}\%$ prowizji. . . „ 2,700.000

suma netto Mp 537,300.000 do księgowania na r/ku „Bony podatkowe” w przychodzie.

Ponieważ w kwocie prowizji Mp 2,700.000 obliczonej od ogólnej równowartości sprzedanych bonów podatkowych mieści się prowizja zbonifikowana bankom „ 1,800.000, wobec tego na rzecz Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej przypada różnica Mp 900.000, która ma być zaksięgowana na rachunku „Prowizja” w przychodzie dziennika kasowego.

Niedoceniane przez Oddziały znaczenie przekazów własnych Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej w obiegu pieniężnym.

W Oddziałach niema jeszcze ciągle dostatecznego zrozumienia roli, jaką odgrywać mają w obrocie pieniężnym przekazy własne Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej. Mimo posiadania w swoich kasach wystarczającej ilości rzeczonych przekazów, które winny być wydawane klientom w miejsce banknotów, zwracają się Oddziały do Skarbcza Emisyjnego o zasiłki gotówkowe.

To ustawiczne żądanie Oddziałów zaopatrywania ich przez Skarbiec Emisyjny w banknoty pociąga za sobą konieczność zamawiania dalszego ich druku w Państwowych Zakładach Graficznych. Koszty stąd wynikające są olbrzymie, ponieważ za czas od początku stycznia do końca lutego 1924 r. wyniosły one niebywałą kwotę Mp 10,000.000,000.000.

Ponadto Oddziały nie zdają sobie należytej sprawy, że wzrost obiegu banknotów powoduje zwiększenie pracy przy ich liczeniu i sortowaniu, którą przez puszczenie w obieg przekazów własnych redukowaloby się pięcio-względnie dziesięciokrotnie.

Wzywa się więc ponownie Oddziały do uskuteczniania wszelkich wypłat przekazami własnymi Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej w jaknajszerszej mierze z wyjątkiem tych wypadków, kiedy wypłata tylko gotówką jest bezwarunkowo konieczna i nieunikniona.

Zwrot zbędnych Okólników i „Wiadomości” z 1923 r. do Sekretarjatu Naczelnej Dyrekcji.

Sekretarjat Naczelnej Dyrekcji przystąpił obecnie do sporządzenia pewnej liczby kompletów Okólników i „Wiadomości” z 1923 r. Wskutek atoli nierównomierniej ich wysyłki Oddziałom w ciągu roku, spowodowanej niejednokrotnie żądaniem nadesłania ponownie pewnej ilości tego samego numeru Okólnika, pozostała w Sekretarjacie ilość poszczególnych egzemplarzy okazała się nierówna.

W celu ograniczenia do minimum, względnie uniknięcia druku brakujących częściowo numerów, poleca się Oddziałom wszystkie zbywające Okólniki i „Wiadomości” odesłać natychmiast do Sekretarjatu Naczelnej Dyrekcji.

Jednocześnie zechcą Oddziały ustalić liczbę potrzebnych na przyszłość Okólników i „Wiadomości Bankowych”, i zawiadomić o tem Sekretarjat, celem uregulowania ich nakładu i ekspedycji.

Zaznacza się przytem, że Okólniki i „Wiadomości” mogą otrzymywać tylko ci pracownicy, którzy już posiadają Instrukcję Służbową Cz. I i II.

Na zasadzie poczynionych spostrzeżeń okazuje się, że nie wszyscy pracownicy tak w Oddziałach, jakoteż w Wydziałach Centrali **przechowują** należycie otrzymywane Okólniki, Zarządzenia i „Wiadomości Bankowe”, stanowiące uzupełnienie poprzednich. Kierownictwa Oddziałów, względnie Wydziałów winny zwracać szczególniejszą uwagę na to, aby Okólniki, Zarządzenia i „Wiadomości Bankowe” spełniały cel zamierzony.

Fałszywe gdańskie banknoty 100-guldenowe.

W Polskiej Kasie Rządowej w Gdańsku zakwestjonowano fałszyfikat 100-guldenowego banknotu Danziger Zentralkasse. Znamiona jego są łatwo spostrzegalne.

Druk niektórych słów w tekście zwłaszcza w lewej dolnej części treści jest niewyraźny, wodne znaki odmienne od oryginalnych na banknocie prawdziwym i wreszcie **rażąco uwydatniające się ręczne wyko-**
nanie. Wyraźnie występuje ono w niedokładnym bladym rysunku okrętu, znajdującego się na tle banknotu, którego obramowanie wykazuje znacznie grubsze wykończenie, niż na banknotach oryginalnych.

Danziger Zentralkasse zatrzymała przedstawiony jej do ekspertyzy przez Polską Kasę Rządową zakwestjonowany banknot, uniemożliwiając tem samem przesłanie Oddziałom wzoru rzeczzonego fałszyfikatu.

W następstwie pojawienia się **fałszywych 100-guldenowych** banknotów postanowiła Danziger Zentralkasse **wycofać banknoty te z obiegu z dniem 12 marca 1924 r.**

Wobec powyższego należy natychmiast zaprzestać przyjmowania nadal powyższych banknotów, jak również bezzwłocznie przesłać do Polskiej Kasy Rządowej w Gdańsku — celem wymiany — posiadane w Oddziale odcinki wymienionych banknotów.

Handel zagraniczny Polski.

Sprawa równowagi bilansu handlowego, zawsze posiadająca zasadnicze znaczenie, nabiera obecnie szczególnej doniosłości w związku z zagadnieniem sanacji skarbu.

Z tych względów szczególnie pomyślną jest wiadomość, że bilans handlowy Polski ukształtował się w grudniu r. z. czynnie, wykazując w przywozie 188,9 tysięcy ton wartości 96,9 milionów franków złotych, a w wywozie 1,170.7 tysięcy ton wartości 98,6 milionów franków złotych. Jak widzimy z powyższego pokrycie przywozu wywozem wyraża się liczbą 101,84 procent. Czynny jest również bilans całoroczny za rok 1923, w którym przywieziono towarów na ogólną sumę 1,118.2 milionów franków złotych, przy wywozie wartości 1,195,9 milionów franków złotych.

W porównaniu z rokiem 1922 bilans handlowy r. z. wykazuje nie tylko poprawę, ale i znaczny wzrost ogólnych obrotów. W ciągu bowiem całego roku 1922 przywóz wyniósł 845,6 milionów franków złotych, a wywóz 654,2 milionów franków złotych. Ponieważ pierwsza część 1922 roku przed przyłączeniem Górnego Śląska nie może służyć za podstawę do porównań, podajemy jeszcze dane, dotyczące ostatnich 4 miesięcy obu lat i odnoszące się do tegoż samego obszaru celnego. W ciągu tych 4 miesięcy roku 1922 (wrzesień — grudzień) przywóz wynosił 336,5 milionów franków złotych, a wywóz 352,5 milionów franków złotych, natomiast w roku 1923 w tym samym okresie przywóz wzrósł do 367,5 milionów franków złotych, a wywóz do 376,3 milionów franków złotych.

Ruch służbowy.

Zwolniono ze służby urzędników kat. „A”.

Jankielewicz Henryk z Oddziału Głównego w Warszawie, Warzeszkiewicz Tadeusz z Oddziału w Stanisławowie.

**Naczelna Dyrekcja
Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.**